

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آشنایی با فلسفه دین

چاد مایستر

ترجمه
حسین ره‌آنی

سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی

۱۳۹۷

فهرست

صفحه	عنوان
۹	پیش‌گفتار مؤلف
۱۵	یادداشت مترجم
۱۷	فصل اول: دین و فلسفه دین
۱۷	دین و دنیای ادیان
۲۰	فلسفه و فلسفه دین
۲۶	باورها و اعتقادات دینی
۲۷	واقع‌گرایی
۲۷	ناواقع‌گرایی
۳۲	خلاصه فصل
۳۳	پرسش‌هایی برای بازخوانی و بحث
۳۵	فصل دوم: تنوع ادیان و تکثرگرایی
۳۵	گوناگونی ادیان
۳۸	شمول‌گرایی و انحصارگرایی دینی
۳۹	افسانه بی‌طرفی؛ ایرادی بر شمول‌گرایی و انحصارگرایی دینی
۴۰	اشکال عدالت
۴۲	چرا فقط عیسی
۴۲	تکثرگرایی دینی
۴۳	فرضیه تکثرگرایانه
۴۵	تکثرگرایی منطقاً متناقض‌نماست
۴۵	تکثرگرایی به شک‌گرایی منتهی می‌شود
۴۶	تکثرگرایی جنبه‌ای
۴۷	تکثرگرایی جنبه‌ای منجر به التقاط می‌شود
۴۷	تکثرگرایی جنبه‌ای به شک‌گرایی منتهی می‌شود
۴۸	نسبی‌گرایی دینی
۴۹	یک توصیف ناکافی از باورهای واقعی ادیان

۵۰.....	نسبی‌گرایی نامنسجم است
۵۰.....	ارزش‌گذاری سیستم مذهبی
۵۱.....	ثبات منطقی
۵۳.....	انسجام کلی سیستم
۵۳.....	ثبات بادانش در سایر زمینه‌ها
۵۳.....	پاسخ‌های معقول به سؤالات اساسی انسان
۵۴.....	معقولیت وجودی
۵۶.....	خلاصه فصل
۵۷.....	پیش‌ترکیبی برای بازخوانی و بحث
۵۹.....	فصل سوم: مفاهیم واقعیت غایی
۵۹.....	واقعیت غایی: مطالب و تهی
۶۲.....	ماوراءالطبیعه بودایی
۶۵.....	واقعیت غایی: یک تشخیص
۶۷.....	ضرورت
۶۸.....	قدرت مطلق
۷۰.....	علم مطلق
۷۱.....	جاودانگی
۷۱.....	۱- بی‌زمان
۷۳.....	۲- جاودان
۷۳.....	۳- ابدی و زمانمند
۷۴.....	ثبات
۷۶.....	خلاصه فصل
۷۷.....	پیش‌ترکیبی برای بازخوانی و بحث
۷۹.....	فصل چهارم: برهان‌های جهان‌شناختی اثبات وجود خدا
۸۰.....	برهان امکان و وجوب
۸۴.....	اشکال اول: زنجیره‌های ممکن فقط وجود دارند
۸۴.....	اشکال دوم: مغالطه ترکیب
۸۵.....	اشکال سوم: توصیف اجزای یک کل توصیف خود آن کل است
۸۶.....	اشکال چهارم: چه کسی خدا را به وجود آورد؟

- اشکال پنجم: به فرض وجود علت واجب‌الوجود این علت لزوماً خدا نیست. ۸۶.....
- برهان دلیل کافی ۸۷.....
- اشکال اول: هیچ راهی برای اثبات اینکه اصل دلیل کافی درست باشد نداریم. ۸۹.....
- اشکال دوم: برهان دلیل کافی نامنسجم است. ۸۹.....
- اشکال سوم: شخصی بودن تفسیر ۹۰.....
- اشکال چهارم: علم می‌گوید برای هراتفاقی نیاز به دلیل یا توضیح نیست ۹۰.....
- برهان کلامی ۹۱.....
- یک استدلال فلسفی برای اثبات آغاز جهان ۹۳.....
- اشکال: م- مجموعه‌های موقت آغاز ندارند. ۹۴.....
- شواهد علمی ادعاشده - آغاز هستی ۹۶.....
- شاهد اول: قانون دوم ترمودینامیک ۹۶.....
- شاهد دوم: نظریه مه رگ ۹۷.....
- اشکال: جایگزین بیگ بنگ ۹۹.....
- آیا علت جهان یک خدای شخصی است؟ ۹۹.....
- برهان جهان‌شناختی خدا‌نا‌باوران ۱۰۰.....
- اشکال ۱: تکینگی یک واقعیت وجودشناختی نیست. ۱۰۱.....
- اشکال ۲: بود یا نبود قوانین خدا را در تحقق اهدش محدود نمی‌کند. ۱۰۲.....
- اشکال ۳: فرضیه خلقت خدا‌باوران ساده‌تر و به حقیقت نزدیک‌تر است. ۱۰۳.....
- خلاصه فصل ۱۰۵.....
- پرسش‌هایی برای بازخوانی و بحث ۱۰۶.....
- فصل پنجم: برهان‌های غایت‌شناسانه بر وجود خدا** ۱۰۷.....
- برهان طراحی (نظم) پالی ۱۰۸.....
- اشکالات ۱ تا ۳: ایرادات هیوم ۱۰۹.....
- اشکال ۴: نگاه داروینی به ارگانیسم‌های بیولوژیکی ۱۱۱.....
- برهان تنظیم دقیق ۱۱۲.....
- فرضیه جهان‌های متعدد ۱۱۴.....
- اصل انسان‌نگرانه (آنتروپی) ۱۱۵.....
- چه کسی ناظم را نظم داد؟ ۱۱۶.....
- برهان طراحی هوشمند ۱۱۷.....

- ایرادات وارد بر برهان طراحی هوشمند ۱۲۱
- اشکال اول: مبنای این برهان بر اساس برخی مفروضات ثابت نشده فلسفی است نه بر استنتاج‌های علمی. ۱۲۱
- اشکال دوم: چالش درباره نمونه‌های ادعایی پیچیدگی غیرقابل تقلیل ۱۲۲
- خلاصه فصل ۱۲۴
- پرسش‌هایی برای بازخوانی و بحث ۱۲۵
- فصل ششم: برهان‌های وجودشناسی اثبات وجود خدا** ۱۲۷
- برهان وجودشناسی قدیس آنسلم ۱۲۸
- انتقادهای وارد بر برهان آنسلم ۱۳۰
- بزرگ‌ترین حزیرة ممکن ۱۳۰
- برهان موجهات آلون پلانتینگا ۱۳۳
- ایرادات وارد بر برهان موجهات پلانتینگا ۱۳۶
- اشکال اول: وجود خدا ناممکن فلسفی یا منطقی است. ۱۳۶
- اشکال دوم: اشکال در معنایی جهان‌های ممکن ۱۳۷
- اشکال سوم: مشکل اشباح ارواح، جنه و تک‌شاخ‌ها ۱۳۷
- خلاصه فصل ۱۳۹
- پرسش‌هایی برای بازخوانی و بحث ۱۴۱
- فصل هفتم: مشکل شر** ۱۴۳
- شر، خدا و تجربه بشری ۱۴۳
- دسته‌بندی شر ۱۴۴
- شر طبیعی و اخلاقی ۱۴۵
- شرور و حشتناک و گزاف ۱۴۵
- مشکلات نظری شر ۱۴۷
- مشکل منطقی شر ۱۴۷
- مشکل شواهد شر ۱۵۱
- اشکال ناشی از احتمال ۱۵۱
- پاسخ اول: لغزش لایب‌نیتز ۱۵۲
- پاسخ دوم: بهترین جهان محتمل وجود ندارد. ۱۵۳
- استدلال ویلیام راول ۱۵۴

اشکال اول: محدودیت ادراک معرفتی	۱۵۴
اشکال سوم: شرور گراف با خدا باوری سازگار است	۱۵۵
مشکل وجودی شر	۱۵۵
سه نوع عدالت باوری	۱۵۶
عدالت باوری آگوستینی (اراده آزاد)	۱۵۷
اشکالات	۱۵۷
عدالت باوری ایرنوسی یا روح ساز جان هیگ	۱۵۸
اشکالات	۱۵۹
عدالت باوری پویشی	۱۶۰
اشکالات	۱۶۱
خلاصه فصل	۱۶۳
پرسش‌هایی برای بازخوانی و بحث	۱۶۴
فصل هشتم: علم، ایمان و عقل	۱۶۵
دین و علم	۱۶۶
تعارض	۱۶۶
استقلال	۱۶۸
سازگاری	۱۷۰
باور مذهبی و توجیه	۱۷۱
ایمان‌گرایی	۱۷۲
ویلیام جیمز و اراده معطوف به باور	۱۷۴
شرط‌بندی پاسکال	۱۷۷
آلویس پلاتینگا و معرفت‌شناسی اصلاح‌شده	۱۸۰
خلاصه فصل	۱۸۵
پرسش‌هایی برای بازخوانی و بحث	۱۸۷
فصل نهم: تجربه دینی	۱۸۹
دسته‌بندی تجربیات دینی	۱۹۰
تجربه دینی و توجیه	۱۹۶
توجیه یا عدم توجیه باورها (چالشی در برابر تجربه دینی)	۱۹۹
کمبود امکان اثبات‌پذیری	۱۹۹

۲۰۰.....	ادعاهای متناقض در میان انواع تجربیات دینی
۲۰۱.....	اشکال دور
۲۰۲.....	تفاسیر علمی تجربه دینی
۲۰۲.....	فهم روان‌شناسانه از تجربه دینی
۲۰۳.....	تفسیر عصب‌شناسانه از تجربه دینی
۲۰۵.....	خلاصه فصل
۲۰۶.....	پرسش‌هایی برای بازخوانی و بحث
۲۰۷.....	فصل دهم: نفس، مرگ و حیات پس از مرگ
۲۰۷.....	مفهوم خود
۲۰۸.....	دوگانگی
۲۱۱.....	ماده‌گرایی
۲۱۳.....	وحدت وجودگرا
۲۱۴.....	نظریه بودائی ناخود
۲۱۵.....	تناسخ و کارما
۲۱۷.....	دلایلی برای جاودانگی
۲۱۸.....	تجربیات نزدیک به مرگ
۲۱۹.....	رستاخیز
۲۲۰.....	دلیل ماهیت خدا
۲۲۰.....	ماهیت روح
۲۲۱.....	استدلال‌هایی علیه جاودانگی
۲۲۱.....	وابستگی هوشیاری به مغز
۲۲۲.....	هویت فردی
۲۲۳.....	اندوه ابدی
۲۲۵.....	خلاصه فصل
۲۲۶.....	پرسش‌هایی برای بازخوانی و بحث
۲۲۷.....	فرهنگ اصطلاحات
۲۳۵.....	منابع

پیش‌گفتار مؤلف

حوزه مطالعاتی فلسفه دین در دهه‌های اخیر بسیار شکوفا شده است و اکنون با خلاقیت متفکران برجسته‌ای که در زمینه‌های دیگر فلسفی به‌عنوان رهبران فکری شناخته می‌شوند به‌صورت بین‌المللی در حال گسترش است. این متفکران مهارت‌های فلسفی خود را در مواجهه با بستری از موضوعات دینی به کار می‌برند.

طیف افرادی که در حوزه فلسفه دین فعالیت می‌کنند، شامل محققان مختلف اعم از فیلسوفان تحلیلی، فیلسوفان قاره‌ای، فقیهان، اخلاق‌گرایان و الهی‌دانان ادیان شرقی و غربی است. با توجه به وسعت دامنه این رشته موضوعات رویکردهای گوناگونی را می‌توان در جرگه مباحث این کتاب قرار داد. هدف من از نگارش این کتاب تمیۀ متنی است که نه تنها شامل مهم‌ترین مباحث معمول در کتاب‌ها و دوره‌های درسی فلسفه دین باشد، بلکه ارائه‌دهنده آن دسته از موضوعات جدید باشد که به‌سرعت در حال تبدیل شدن به مضمون بحث‌های جنجالی روزند.

بنابراین، تلاش شده این کتاب به شکل و قالبی نوشته شود که برای دانشجویان در حال تحصیل در رشته فلسفه دین قابل فهم و جالب باشد و دلیل اصلی برای فارغ‌التحصیلان و دیگر علاقه‌مندان به این رشته نیز مفید باشد. همچنین تلاش شده است تا حد امکان از استعمال اصطلاحات فنی و تکنیکی غیر لازم پرهیز شود و واژه‌ها و نظریه‌هایی که برای اکثر دانشجویان ناآشناست، شرح و توضیح داده شود.

اگرچه دوگانگی سنتی «تحلیلی-قاره‌ای»^۱ به‌عنوان موضوعی که می‌توانست قابل اندیشیدن باشد شرح داده نشده است، اما رویکردی که اینجا به کار گرفته شده است به‌طور کلی از روش سنتی فلسفه تحلیلی پیروی می‌کند که شامل بیان مواضع، استدلال‌های رسمی آن‌ها، اشکالات یا رذیه‌هایی وارد بر آن‌ها (و گاه پاسخ اشکالات)، بدون در نظر گرفتن تاریخ، زمینه یا محیط فرهنگی آن مواضع است این روش انتقادی مانند برخی از موضوعاتی که به‌آسانی به روش‌های تحلیلی و

۱- فلسفه قاره‌ای (Continental philosophy) در کاربرد معاصر به مجموعه‌ای از سنت‌های فلسفی سده‌های ۱۹ و ۲۰ م در قاره اروپا گفته می‌شود. این اصطلاح به‌منظور اشاره به حوزه اندیشمندان و سنت‌های خارج از جنبش تحلیلی به‌کاررفته و شامل سنت‌های فلسفی نظیر ایده‌آلیسم آلمانی، پدیدارشناسی، اگزیستانسیالیسم، هرمنوتیک، ساختارگرایی، پسا ساختارگرایی، تئوری آسیب‌شناسی روانی، نظریه انتقادی و نئومارکسیسم است. مترجم.

استدلالات رسمی تن نمی‌دهند همیشه کاربردی یا مفید نیست.

مسلماً برای نویسنده اثری که در آن استدلال‌ها و استنتاج‌های شخصی خود درباره موضوعات را هم‌سطح با سایر نظرات مطرح در آثار فلسفه دین ارائه کند بسیار ارزشمند است. باوجوداین، در این کتاب چنین قصدی نداشته‌ام و تلاش کرده‌ام تا آنجا که می‌توانم بی‌طرف بمانم. سعی بر این بوده از ارائه نقطه نظرات و نتیجه‌گیری‌های شخصی خود پرهیز کنم و در عوض، مهم‌ترین موضوعات، برهان‌ها و ردیه‌های مربوط به مباحث مرکزی این رشته را با حداکثر وضوح و اختصار ممکن مطرح کنم. اگرچه موضوعات انتخاب‌شده و استدلال و انکارهای بیان‌شده تا حدی تمایلات و گرایش‌ها مرا منعکس می‌کند، اما تلاش من بر بی‌طرفی بوده است.

گستره و ساختار کتاب

تا همین چند دهه اخیر^{۱۲}، فلسفی مربوط به دین که در غرب منتشر می‌شد بر سنت‌های خداپرستی یهود، مسیحیت و اسلام متمرکز بود؛ در نتیجه، از توجه‌کردن به بسیاری از اعتقادات دینی دیگر که در سنت‌هایی غیر از ادیان فوق بودند تا حد زیادی غفلت واقع می‌شد؛ اما با توجه به حضور تدریجی ادیان غیر الهی در غرب، توجه به آن‌ها در آثار و مباحث فلسفی روزبه‌روز اهمیت بیشتری می‌یابد. از این‌رو، تصمیم بر این شد تا این کتاب را در کتاب حاضر دنبال کنم. درحالی‌که در کتاب به بسیاری از موضوعات سنتی و مباحث خدائشناسی پرداخته شده است، تلاش بر این بوده است که با نگاه چند فرهنگی به موضوعات، به همان اندازه به مباحث مربوط به ادیان خداناباور نیز بپردازم.

فصل اول با جست‌وجو پیرامون معنای واژه‌های دین و فلاسفه دین و این سؤال مهم که عقاید و مراسم دینی حول چه موضوعاتی است آغاز می‌شود. این فصل همچنین شامل نمودار زمانی گسترده از تاریخ فلسفه دین است.

در فصل دوم، این جست‌وجو با بررسی پدیده در حال رشد تنوع مذهبی ادامه می‌یابد و به‌طور ویژه بر پنج دین مهم جهان یعنی هندوئیسم، بودیزم، یهودیت، مسیحیت و اسلام تأکید می‌شود. هر یک از این ادیان، پیرامون موضوعات اساسی انسان از جمله مفهوم نجات و رستگاری و طبیعت (ذات) و واقعیت مطلق (خدا) ادعاهایی دارند. ادیان و فیلسوفان مشهوری که میان پیروان آن‌ها بوده‌اند، همگی بر حقانیت مبانی اعتقادی خود تأکید داشته‌اند. از آنجاکه برخی از این ادعاها با یکدیگر متعارض است سؤال دومی که درباره‌اش تحقیق شده این است چگونه باید به‌صورت فلسفی به این تعارضات نگرست؟ در این فصل همچنین بر وظیفه ارزشیابی سیستم‌های دینی، معیارهای ممکن برای این نوع ارزش‌سنجی و اهمیت نرمش دینی توجه شده‌است.

فیلسوفان دین درباره طیف متنوعی از مفاهیم دینی تأمل می‌کنند، اما احتمالاً هیچ‌یک از مفاهیم به‌اندازه مفهوم خدا یا واقعیت غایی مهم و غالب نیست؛ بنابراین، بررسی موضوعات اصولی که ما را به فهم وجود و طبیعت الهی رهنمون سازد، بسیار مهم است.

در فصل سوم، دو روش منحصربه‌فرد باور به وجود خدا (واقعیت غایی) بررسی می‌شود:

۱- به‌عنوان یک حالت مطلق وجود (مطابق با برخی از شاخه‌های مشخص هندوئیسم و بودیزم)؛

۲- به‌عنوان یک ذات متشخص و منفرد (مطابق با سه سنت عمده خدایپرستی).

یکی از مهم‌ترین مباحث معاصر این است که آیا اوصافی که برای خدا شمرده می‌شود، منطقی سازگار و هماهنگ است؟

فیلسوفان دین نه تنها علاقه‌مندند پیرامون مفهوم خدا کاوش کنند، بلکه در پی سؤال از بود یا نبود این مفهوم در عالم واقع هستند. در فصول چهارم، پنجم و ششم سه نوع برهان اثبات وجود خدا (برهان جهان‌شناختی، برهان غایت‌شناسانه و برهان وجودشناختی) بررسی شده است.

هرچند هر یک از این سه نوع برهان در نوع خود قدیمی‌اند، اما هیچ‌کدام منسوخ نشده‌اند. درباره هر یک از این براهین در دست‌نویس این اثر بحث و گفتگوی فراوان شده است.

همان‌گونه که برای اثبات وجود خدا براهین و سفی اقامه‌شده، چالش‌های فلسفی هم بر سر راه ایمان به خدا پیدا شده است. در فصل هفتم، یکی از این چالش‌ها یعنی مسئله شر، بررسی شده است.

دین دامنه مستقلی از دیگر جنبه‌های جامعه و فرهنگ نیست و تقریباً تمام ابعاد زندگی انسان را تحت تأثیر خود قرار داده است. یکی از این ابعاد علم است. علم دین تمام قرون رابطه پیچیده‌ای با یکدیگر داشته‌اند، گاه با یکدیگر در تضاد و گاه حامی آن بوده‌اند. در فصل هشتم، چند گزینه مهم برای فهم چگونگی رابطه دین و علم مقابل شما قرار داده شده است. این رابطه هر چه باشد دلیل بر نقش منحصربه‌فردی است که دین و علم در زندگی و تفکر انسان داشته‌اند.

همچنین، به نظر می‌رسد تحقیقات و یافته‌های علمی، حداقل در برخی از این‌ها، دلالت‌هایی بر ایمان دینی داشته‌اند؛ ایمان دینی نیز به‌طور کامل خالی از استدلالات عقلی نبوده است. در نتیجه، در بقیه فصل بر بیان گزینه‌های مختلف ارتباط ایمان و عقل تمرکز شده است.

تجربه دینی یکی از مؤلفه‌های مشترک بین همه ادیان بزرگ است. در فصل نهم به بررسی این پدیده در اشکال مختلف آن پرداخته شده است. در این فصل همچنین به این سؤال پاسخ داده می‌شود که آیا این نوع پدیده می‌تواند دلیلی بر درستی ایمان دینی باشد و آیا تبیین‌های علمی درباره تجربه دینی می‌تواند اثبات کند که این تجربیات صرفاً نتیجه تأثیر علل فیزیولوژیک (و نهایتاً نوعی توهم) است؟ یا خیر؟

همه سنت‌های دینی ارائه‌دهنده تعریف از چیزی‌اند که به‌عنوان «خود» یاد می‌شود. همه آن‌ها امید به خود، امید به این زندگی و خصوصاً امید به زندگی بعد از مرگ را تعلیم می‌دهند. درکی که ما از چگونگی ذات خود داریم، نقش مهمی در درک زندگی بعد از مرگ دارد. موضوعات مربوط به خود، مرگ و زندگی بعد از مرگ در فصل دهم، آخرین فصل کتاب، بررسی شده است.

ویژگی‌های آموزشی

این کتاب دارای ویژگی‌های آموزشی خاصی است که تجربه درسی شما را افزایش می‌دهد. در انتهای هر فصل خلاصه آن و سؤالات تأمل‌برانگیزی که مطالب مهم را مشخص و فهم شما از آن مطالب را تقویت می‌کند آمده است. همچنین در متن کتاب نمودارها، تصاویر، جداول و مستطیل‌هایی درج شده است که تعاریف و استدلال‌ها را واضح و مختصر می‌کند. در پایان هر فصل بخش ویژه‌ای برای مطالب بیشتر قرار دارد که شامل آثار مهم نگاشته شده درباره موضوع آن فصل است. نویسنده در انتخاب این بخش‌ها به جامعیت‌داشتن و شمول و متعادل‌بودن مطالب دقت داشته است. علاوه بر آن، در پایان هر فصل فهرستی از وبسایت‌های مرتبط وجود دارد که در هر یک از آن‌ها مطالب مفید، مختصر، منابع بیشتری پیرامون موضوع فصل داده شده است.^۱ همچنین، فرهنگی از واژگان مهم ممکن است برای اغلب خوانندگان ناآشنا باشد در انتهای کتاب آورده شده است.

کتاب فلسفه دین (راتلج ۲۰۰۸) برای مطالعه هم‌زمان با این اثر در نظر گرفته شده است؛ چراکه شامل تعداد قابل‌توجهی از مباحث مهم پیرامون فلسفه دین، اعم از رویکردهای سنتی و جدید، شرقی و غربی، است؛ بنابراین، همدم مناسبی برای مطالعه این کتاب است.

امید من آن است که به‌موازات مطالعه این کتاب با موضوعات بحث درگیر و با مواضع، استدلال‌ها و ردیه‌ها به‌طور عمیقی آشنا شوید؛ همچنین، با تأمل در استدلال‌ها و ردیه‌ها و نیز از طریق مطالعات شخصی خود در این موضوع به‌تدریج مجذوب تأملات فلسفی پیرامون موضوعات مذهبی‌ای شوید که قرن‌ها مطرح بوده و باعث انگیزش ذهن‌های برجسته شده است.

این کتاب محصول بیش از دو دهه تأملات فلسفی و شخصی من درباره دیدگاه‌های دینی است. هدف از نگارش آن پاسخ‌دادن به سؤالات گوناگون مطرح‌شده در حوزه فلسفه دین نیست، بلکه هدف آشناسدن خواننده با موضوعات و مباحث اصلی در این زمینه و ایجادشدن اشتیاق بیشتر به تأمل و مطالعه آن‌هاست. من نمی‌توانم به چیزی مهم‌تر از سؤالات مربوط به خدا، واقعیت نهایی،

۱- از آنجاکه متن اصلی کتاب برای خوانندگان انگلیسی‌زبان نگاشته شده است، دو بخش معرفی کتب و وبسایت‌های مفید که صرفاً برای خوانندگان انگلیسی‌زبان قابل‌استفاده است، از ترجمه کتاب حذف شد مترجم.

ایمان و عقل، خود و زندگی پس از مرگ و اینکه چگونه دربارهٔ ایمان و جهان‌بینی‌های دیگر می‌توان اندیشید فکر کنیم. به نظرم اگر این کتاب بتواند اندک علاقه و توجهی به این موضوعات در خواننده ایجاد کند در کار خود موفق بوده‌ام.

در مطالعات اولیه و نیز در طول نگارش این کتاب از گفتگو با دوستان، هم‌دانشگاهی‌ها و دانشجویانم بهره بردم؛ از پالماسواندرسون،^۱ پیتر بیرن،^۲ پاول کوپان،^۳ وین کردوان،^۴ ویلیام لان کرایچ،^۵ داوید کرامر،^۶ تیموتیاردل،^۷ کریستیان میهوت،^۸ پاول موسر،^۹ کاترین روجرز،^{۱۰} آوستین شرتز،^{۱۱} جیمز استامپ،^{۱۲} چارلز تالیافرو،^{۱۳} و کیت وسارد،^{۱۴} تشکر ویژه می‌کنم؛ چراکه از این افراد به شکل‌های گوناگون، مطالب، مختلفی آموختم و از آثار، دیدگاه‌ها و نظریات آن‌ها استفاده کردم. همسرم تامی با ارائهٔ فصل‌های کتاب و ارائه‌کردن دیدگاه‌های دقیق دربارهٔ محتوا، شکل و ساختار کتاب بسیار به من لطف کرد. بخش عملی و خلاقیت او پیوسته مرا مجذوب خود ساخته است. همچنین تشکر فراوان من از آمی گرانت^{۱۵} به خاطر همراهی و کمک‌های ویراستارانهٔ او و لیزلی ریدل^{۱۶} ناشر ارشد و درجه‌دار بر روی نظریات و راهنمایی‌های کارشناسانه‌اش. درنهایت، کتاب را به دانشجویانم اهدا می‌کنم که هیچ‌گاه در چالش‌برانگیزی و الهام‌بخشی من کوتاهی نکردند.

چاد مایستر

کالج بثل

ایالت متحده آمریکا

1 - Pamela Sue Anderson

2 - Peter Byrne

3 - Paul Copan

4 - Win Corduan

5 - William Lane Craig

6 - David Cramer

7 - Timothy Erdel

8 - Cristian Mihut

9 - Paul Moser

10 - Katherin Rogers

11 - Austin Schertz

12 - James Stump

13 - Charles Taliaferro

14 - Keith Ward

15 - Amy Grant

16 - Lesley Riddle